

Naročnina

maša letno 30 Din, polletno 15 Din,
za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA: pri g.
Benko nar. poslancu v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštno hran. 12.549

izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

III. LETO

Murska Sobota, 30. decembra 1934.

ŠTEV. 53

Naše politično delovanje.

Ko zaključujemo to za Jugoslovane kritično leto, ki je prineslo poleg velike gospodarske krize, tudi smrt našega največjega Vodnika, se je pokazala na traku naše žalosti luč, ki nam obeta svetlejšo bodočnost. Ta luč je zasvetila po dveh mesecih težko prizadetemu jugoslovenskemu narodu, ki je ohranil ob najhujšem udarcu moralne sile iz živce iz ljubezni do domovine. Ta luč, ki nas je obvarovala, je temelj naše bodočnosti. Ona osvetljuje našo trdno voljo, da bomo na vsak način ohranili svobodo in nedotakljivost, zajamčeno z naravnim narodnostnim pravom. Kakor so pa pokazale skušnje v Marseillesu, smo se bridko varali. Skozi vsa leta naše svobode so strašili in grozili domovino z revizionizmom in terorizmom z namenom, da bi ubili tisto, kar so ustvarili naši dedi s krvjo in kar so utrdili z odločno voljo njihovih potomci.

Za najtežjim udarcem v Marseillesu je nastala z našo odločno voljo nova doba v Ženevi. Tu je pokazal naš narod svojo zrelost in je s svojo voljo uničil največje prijatelje sovražnikov naše domovine: revizioniste in teroriste. Naša odločna volja je porazila svet, da je Jugoslavija potrebna, da je ona država, ki vzdržuje evropski mir. Naša država je kamen, katerega ne smejo premakniti, ker bi se drugače zamajal sistem, ki bi katastrofalno porušil evropski mir. To je vsekakor dejstvo, ki nas zadovoljuje, da smo zadovoljni z rezultatom najtežjega leta v naši zgodovini.

Če se pojavljajo danes glasovi, da se je Jugoslovenska nacionalna stranka diskreditirala v svetu, stopamo mi, ki smo vodili v zadnjih letih politiko našega Prekmurja ponosni in odkrito glavo skozi kritični svet, kakaj tudi mi smo postavili v najtežjem letu naše zgodovine kamen v naših organizacijah, katerega ne bo več mogoče odstraniti. Potreben bo vsemu nadaljnjemu delovanju, ker bo služil kot temelj. Ta temelj je duh jugoslovanske zavesti in ponosa, ki smo ga sejali in propagirali na vseh naših številnih in zelo obiskanih zborih in shodih. Nočemo slaviti ob začetku leta obče spoštovanega in zaslužnega moža, ki je žrtvoval mnogo časa in denarja za prosep našega sreza, ker ni danes to naš namen. Podčrtati hočemo le ljubezen, ki nas

je vodila pri našem javnem delovanju za naše Prekmurje.

Ako opustimo popolnoma iz vidika državno nacionalno stranko in se dotaknemo le lokalne prekmurske politike, potem nam mora vsak priznati, da je bil poleg stvarjenja, dela in energije, tudi naš najvažnejši cilj, organizirati kmetijski stan v tvorbeno maso, katero nismo samo vodili, ampak tudi združili v veliko državno telo, da bi zanj v najhujšem letu mogli doseči čimveč dobrin, ugodnosti in pomoči. Pri vsem tem delu so nas vodile besede našega blagopokojnega Viteškega kralja, da mora biti naše delo posvečeno edinstvu in nedotakljivosti naše domovine. Tudi v bodočnost ne bomo krenili iz te poti. Nastopali bomo proti vsem ljudskim prijateljem, ki bi hoteli zanetiti neslogo v našem narodu. Naš pogled v preteklost in v bodočnost je vedno jasen. V preteklosti smo se držali načela, da se pošteno bojujemo za pravico prekmurskega naroda in mu skušamo po svojih močeh le koristiti. Pri vsem tem delu nismo nikoli gledali na politično pripadnost, ampak le na pravičnost in poštenje. Če se je v tem oziru kaj zgrešilo, ni prišlo iz naših vrst in od naših voditeljev, ampak le od drugih oseb, ki bi hoteli izrabiti politični položaj.

Ob sklepu leta ne moremo govoriti o diskreditiranju našega političnega položaja v Prekmurju, ampak

imamo posebno zadoščenje od vseh onih, kateri so potrkali na naša vrata. Teh pa ni bilo malo. Svoj političen položaj smo izrabljali v korist našega kmeta, katerega so v zadnjih letih zadeli prav močni udarci. V posebno zadoščenje so nam pa vsi tisti siromaki, pohabljeni, slepi, gluhi, pa tudi vsi drugi sloji, katerim smo nudili pod besedo: „Državna stranka“, svojo pomoč. Ta trud je naše zadoščenje. Naša borba za izboljšanje položaja kmečkega stanu bi se še pojačila, ako bi nas v sredi našega dela ne zadel najhujši udarec, kakršnega ne najdemo v jugoslovenski zgodovini. Smrt našega ljubljenega kralja je popolnoma preokrenila našo smer, predvsem v ohranitev naše domovine. Tudi te globoke žalosti ne skrivamo, kar smo pokazali v neštetih komemoracijah, omenjamo jih le v dokaz čustvovanja do Kralja in domovine, katero smo vedno mi pospeševali.

Našemu kmečkemu stanu želimo v Novem letu lepše dneve. Da to dosežemo, pa moramo biti združeni v delu za domovino, ker le na ta način bo delo koristilo tudi nam.

Ne vemo sicer, kaj nam bo prineslo leto 1935, vemo pa za gotovo, da bo Novo leto prineslo vsem nam korist, če nas bo vodila tudi v bodočnosti sloga, nesebičnost, požrtvovalnost in ljubezen. S tem geslom stopamo v Novo leto in to geslo nudimo tudi vsem našim Prekmurcem.

Razgled po svetu v 1934. letu.

Leta 1934. se je nadaljevalo razčiščenje političnega položaja, ki se je začelo prejšnje leto. Ves svet, zlasti pa državniki velesil, žive v nekaki stalni vznemirjenosti in v strahu pred prihodnostjo.

Svetovna politika je prišla pod vpliv zaglušilivega brnenja deset tisočev strojev, ki noč in dan izdelujejo orožje in strelivo za velesile in tako nehote silijo tudi manjše države k oboroževanju. Sto tisoč človeških bitij služijo tem strojem. Lastniki teh tovarn so maloštevilni, svetu nepoznani, a vendar vedno v večji meri določajo usodo vsemu človeštvu in hujskajo narode in države med seboj.

Kako malo veruje človeštvo v mir, nazorno kaže izredno veliko število novih zvez, ki so jih v letu 1934. sklenile najrazličnejše države. Take zveze sicer dajejo članicam večjo varnost, povzročajo pa tudi snovanje novih zvez in novo oboroževanje. Povsod, zlasti pa v velesilah, požira

oboroževanje naravnost strašne vsote narodnega premoženja, ali razorožitev je nemogoča, dokler se istočasno ne razoroži ves svet.

Najlepši dokaz za svetovno politično nestalnost je bila četverozeza Anglije, Francije, Italije in Nemčije, ki bi naj za dobo desetih let same urejale svetovni položaj brez ozira na manjše države. Trdile so, da je nastopila nova doba v zgodovini in da je storjen važen korak v svetovnem miru. Ni pa še preteklo leto dni po sklenitvi pogodbe, že se je ta četverozeza razblinila v nič.

Ta pogodba pa je še bolj omajala zaupanje ostalih držav v velesile. Zlasti je užalila Poljsko. Ta po velikosti šesta država v Evropi je sklenila zavezniško pogodbo s Francijo takoj po svetovni vojni, ko se je morala boriti z Ukrajinci in ruskimi boljševiki in še ni imela stalnih mej. Ko pa se je Poljska sedaj na znotraj uredila in ima že 33 milijonov prebi-

valcev, je po pravici pričakovala, da bi jo priznala njena zaveznica Francija za velesilo in z njo tudi tako ravnala. Ko pa Francija Poljske niti naprej ni obvestila o sklepanju četverozeze, ji je užaljena Poljska obrnila hrbet in sklenila pogodbo z Nemčijo, tisočletno francosko nasprotnico. Na ta način je hotela Poljska odstraniti od svojih mej nemško nevarnost vsaj za dobo desetih let in dati nemški bojevitosti drugo smer.

Četverozeza je zrahljala tla za uspešno udejstvovanje eni izmed najmočnejših držav, Sovjetski zvezni državi, ki vlada iz Moskve šestini sveta. Države Male antante so tudi z njo navezale stike, Poljska pa je v maju 1934. podpisala pogodbo s Sovjetsko državo, da se 10 let ne bosta medsebojno napadali. Julija sta Čehoslovaška in Romunija vzpostavili redne diplomatske odnose z Rusijo, samo vprašanje časa pa je, kdaj storil isto tudi Jugoslavija.

Francija je kmalu spoznala, da ji Nemčija ni prijateljica, da Italija ne misli s četverozezo iskreno in da Anglija nima resnih namenov, podpisati francoskih koristi. Zato se je začela tudi Francija približevati Rusiji. Moskva pa se je odpovedala misli na svetovno revolucijo in želi imeti v Evropi proste roke, odkar ji preti največja nevarnost od Japonske, da bi lahko v ugodnem trenutku nemoteno obračunala z njo. Tako je nastala francosko-ruska zveza. Septembra pa je Rusija vstopila celó v Zvezo narodov.

Poljski primer je opomnil Francijo, da ne sme zanemarjati svojih najzvestejših zaveznikov. Če se je mogla celó Poljska pomiriti s svojo najnevarnejšo sovražnico, Nemčijo, bi kljub svoji iskreni ljubezni in hvalečnosti do Francije mogle tem lažje preusmeriti svojo zunanjo politiko države Male antante, če se Francija ne bi več brigala za nje. Zato je začela Francija vneto podpirati zamisel našega blagopokojnega viteškega kralja o ustanovitvi Balkanske zveze, ki naj bi jo tvorile vse balkanske države. Jugoslavija, Grčija, Turčija in Romunija so res že vstopile v Balkansko zvezo. Odkar pa je v Bolgariji prevzel vlado Kimon Georgijev in začel boj proti makedonskim četnikom, ki so bili glavna ovira jugoslovansko-bolgarskega zblizanja, je upravičeno upanje, da se tudi Bolgarija pridruži Balkanski zvezi.

Rusko-francoska zveza in Balkanska zveza sta zelo dvignili ugled in moč Francije. Anglija pa se vedno bori proti vsaki zvezi, ki je močnejša

od nje. Tako je začela angleška diplomacija prikrit dvoboj proti Franciji. Položaj je bil za Anglijo tem težji, ker je zaradi notranjih bojev med narodnimi socialisti Nemčija zelo oslabela. Italija si pa zaradi svojih neuspehov v prejšnjem dvoboju s Francijo želi z njo sprave. Zato se je Anglija iz strahu pred Francijo zblížala celó s svojim tako nevarnim tekmečem na Daljnem vzhodu — z Japonsko. Francija pa je Angliji podstavila nogo. Nahujkala je Turčijo, da je načela z Anglijo zelo občutljivo točko, namreč vprašanje Dardanel. A za Turčijo stoji tudi Rusija.

Anglija nejevoljno gleda zblíževanje baltskih držav Litve, Lotrije in Estonije, ki so imele v začetku julija skupno konferenco za ožje sodelovanje v zunanji politiki. Moskva in Poljska se potegujeta za vodstvo teh držav ob Baltskem morju.

Tako je imela Anglija dovolj razlogov, da se s Francijo, kot trenutno močnejšo, pogaja. Angleški vodilni krogi so spoznal tudi, da tvori Nemčija v Evropi še vedno nevarnost za Anglijo kakor na Daljnem vzhodu Japonska. Zato je dosegel francoski zunanji minister Barthou pri svojem obisku v Londonu velike uspehe. Anglija sicer ni sklenila s Francijo nikake zveze, ker noče sprejemati nikakih novih obveznosti, ki bi jo mogle zaplesti v kakšne evropske oborožane spore. Ni se pa upirala vstopu Rusije v Zveze narodov in nima več pomislekov proti vzhodnemu paktu, ki bi jamčil sedanje meje v Evropi. Nemčija in Italija sta sedaj vsaj za dogledno dobo obsojeni na mirovanje, ker se ne bosta upali spuščati v vojsko, če bi imeli zoper sebe vso Evropo. Vzhodni pakt pa bi omogočil tudi Rusiji, da zajezi val rumelega mongolskega plemena, ki se vedno bolj in vztrajno približuje Evropi.

Vzhodni pakt je še seveda igra bodočnosti. Medtem opazuje severne države, kako si gradi Anglija letalska oporišča ob Baltskem morju, Rusija pa proti Belemu morju in Finski. Zato pripravljajo Norveška, Švedska, Danska in Finska skupen obrambni načrt in zvezo za morebitno vojno nevarnost.

Ravnokar je preteklo leto ko je bilo v svetovni politiki izredno burno. Večkrat je samo za en las manjkalo, da ni izbruhnil krvavi ples. Da se to ni zgodilo, se mora človeštvo predvsem zahvaliti našemu viteškemu kralju, ki je kot prvi borec za mir moral pasti po roki, plačani od temnih sil.

Mi Jugoslovani se zavedamo velike žrtve, ki jo je doprinesel naš veliki Mučenik in zato vemo samo eno — trdno in povsod bomo čuvali našo drago Jugoslavijo.

Znameniti osvetek Püconske gmajne.

Pred ednim letom svetila je Püconska ev. gmajna 150 letnico obstoja gmajne. Točno na edno leto potem pa se je dovršila zidave cerkvi, to je pred 150 letmi i posvečenje dograjene cerkvi, ki ešče i dnes obstoji. Zgodilo se je 8. decembra 1784. na prvo adventsko nedelo. Drugo posvetenje cerkvi, ki je bila prenovljena in v današnji stan postavljena, vršilo pa se je 23. dec. 1909. tak pred točno 25. letmi. Ta dva datuma, to je obletnico prvoga posvetenja pred 150 letmi i drugo posvetenje pred 25 letmi je cela gmajna z dostojnim jubilarnim osvetkom posvetila i to dneva 22. i 23. decembra 1934.

Na te osvetek se je odzval pozvanji prezvišani gospod škof dr. Pop Filip iz Zagreba, ki je na predvečer osvetka lepo versko predavanje imeo v cerkvi, ki je do zadnjega kotička bila napolnjena z gmajnari i narodom raznoga vadišvanja.

Gospod škof se je iz Ormoža pripelal z avtojom v spremstvu gosp. seniora Kovača. Točno ob šestih večer je stao pred vratmi cerkvenoga parka na močno razsvetljenom tereni auto z gospodom škofom, gde ga je v imeni upravne občine sprijal i pozdravo predsednik občine i farni inšpektor gosp. Kuhar v navzočnosti vsej bližanji gasilski čet in občinstva. Med špaliirom gasilcov ide gospod škof do cerkvenj vrat, gde ga v imeni društva evang. mladine sprimle gđ. Gorčan iz Polane i izroči šopek, v imeni farnega evang. ženskoga društva pa pozdravi ga. Ratkajova kak predsednica tega društva, v ime-

ni cerkevne občine pa gosp. Luthar dühovnik. Na vsej pozdravaj i prisrčnem sprejemi se gospod škof najtopleje zahvalo, šo na stan gospoda dühovnika, po tistom taki v cerkev obdržat verski večer.

V nabitio puni cerkvi je pevski khoruš Püconske gasilske čete odpro osvetek za to priliko odbrano pesmov. Dühovnik Luthar z molitvo jo odpro verski večer po šterom prezvišeni škof obdržao je verski večer. Predavanje je teklo z vsebinov pomena in namena Gustav Adolfa društva z važnostjo na obstoj, napredek i vzdržanje vere avgsburske vereizpovedi. Do konca zanimivo predavanje gospoda škofa so navzoči res z uživanjem poslušali, štero so gospod dühovnik s primernim govorom zaključili i navzoči predavanje z zadovolstvom zapustili.

Med poedinimi točkami verskoga večera se je lepo izkazalo pevski moški khor gasilske čete v Püconci kak tudi kombinirani mešani khor pod vodstvom gospoda farnega kantora kantora Ošvata. Pri sprejemi pred cerkvov je pod vodstvom kateheta Jonaš Štefana dve lepi pesmi spevao predanovski moški khor.

Po verskom večeri je bila na čast gospoda škofa večerja pri gostoljubnoj hiži gospoda dühovnika, pri šteroj bili so navzoči tudi cerkveni funkcionarje.

Na den osvetka, 23. dec. ob 9. vori se je začela boža sveta služba, k šteromi sta bila navzočna tudi oba predsednika našega prekmurskoga seniorata kakti g. senior Kovač i g. senioratni inšpektor Benko, nar. poslanec. Služba je tekla v dūhi 150

letnoga obstoja Püconske ev. cerkve Osvetni i lepi govor je imeo gospod škof, ki je poteko pod vtisvm najglobšega zanimanja pri navzoči brez razlike na narodnost i vero. Molitev imeo je g. senior, historijo cerkve pa g. dühovnik. Pevski khor je med poedinimi točkami programa še lepše spevao kot na predvečer. Konec bože službe bio je ob 11.15 po šterom se je g. škof pred vratmi cerkve v navzočnosti cerkvenih funkcionarov občinstva spominal blagopokojnega vitezoga kralja Aleksandra I. Zjedinitelja z „Slava mu“ klicom i z „Živio“ klici mlademu kralju Petru II. po šterom bila je poslana na kraljevski dvor i kraljevsko namestništvo sledeča brzojavka:

Kralj. Regentskom Veču
Beograd

Prilikom proslave stopedeset godišnjice osvečenja evangeliške cerkve Puconci Prekmurja više hiljada skupljenih vernika šalju svom ljubljennom mladom Kralju Petru II in Regentskom Veču tople izrazne iskrene vernosti i vdanosti.

Evangelički Biskup Dr. Popp iz Zagreba, Mestni duhovnik Luthar Narodni poslanik Benko.

Poslani bili so ešče i brzojav sledećim ministrom:

Ministru predsedniku Bogoljuževiču, Ministru pravde Dragutinu Kojiću, Min. socijalne politike Dragutinu Marušiču, Ministru financ Milanu Stojadinoviću, Ministru prosvete Števan Čiriću.

Po lepem osvetku vršil se je skupen obed pri gost. Kuhar po šterom se je gosp. škof v spremstvu g. seniora i nar. poslanca ob 14. vori odpeljal.

Vsa Slovenija zahteva popolno drž. real. gimn. v M. Soboti.

Neumorno delo Kluba prekm. akademikov. Spomenice in akcije za priboritev popolne gimnazije se nadaljujejo. Leto 1935. mora prinesiti Prekmurju popolno gimnazijo.

Stremljenje po popolni gimnaziji je bilo že od dneva osvoboditve naš cilj. Za ta cilj smo se borili, od tega cilja ne odnehamo, ker smatramo, da je ta naša zahteva pravična in za tako velik teritorij življenska potreba. Da pa ravno Klub prekmurskih akademikov kaže tako veliko požrtvovalnost in delavnost, ki ne štedi s trudom, je vredno vse časti in pohvale. Morda bi bilo to vprašanje že davno rešeno, ako bi se ne našlo ljudi, ki so imeli posebne vzroke, da so skoraj uresničene naše sanje razblinili in s tem uničili trud našega narodnega poslanca. Dolžnost nas vseh

Kmetska trdovratnost.

(Nadaljevanje.)

„Nič posebnega“, meni gospod, ko najde. „Kar v deseti oddelek pojdi!“

In je vse razsojeno? se začudi Hudnik. Vse! Kaj misliš, da bodo še s Tolminci čas izgubljali, ko jim dajo že drugi opraviti, da ne vedo, kje jim glava stoji!

Toda, če mu je bilo že tu, kakor da le mora biti kakšna pomota v računih (njemu v dobro) — ko stopi v deseti oddelek, kar ne dvomi več. Tri sto . . . ! Če sem jaz to zaslužil, naj me precej . . . ! vzklikne in komaj zatre, kar se tu gori več ne spodobi.

Skratka: nepopisno lepo! Tista vrata tam zunaj so tako rekoč samo vhod v ta brezkončni prostor; tu pa: palače vrtovi, ceste, vode, jezera, pa

spet palače, vrtovi, jezera, vode, ceste . . . In on Hudnik, da naj kar izvoli, kako in kam, pravi nadzornik, njemu doslej še po imenu neznan svetnik: ali palačo ali hišo, ali na hrib ali v dolino, ali pri cesti ali sredi vrtov?

Tam da bo, če že ni razločka na vrtu, kjer je tako blizu do tega ljubeznivega potočka. „Prav!“ priklama nadzornik, zamahne s palčico in že stoji tam hišica, tako nova in lepa, da se Hudniku, kar milo stori. In kar milo mu je tudi, ko zagleda nebeščane, kako s tihimi in blaženimi obrazi stopajo po belih poteh in poslušajo muziko in petje angelčkov božjih, ki so jih prepolne vse veje . . .

No, kar se tiče te muzike in petja tudi Hudnik ne more tajiti, da ni lepo, čeprav je slišal že tolminske veterane. Samo . . . kako bi rekel? . . . pol ure poslušaj, pa ti je

nekako dovolj . . . Bo pač tako: vse življenje si bil vajen, da si imel kaj v rokah, tu pa naenkrat nič in nič . . .

Ne da bi si upal priznati, ga obide nekaj dolgčas . . . In nehoti jo zavije nazaj proti svoji hišici. Tu sede kraj potoka in opazuje ribice, kako se pode po njem. Kako bi bilo šele domače, če bi se ob vodici še kak mlinček vrtel — tu gori-le za tem ovinkom, na primer! se mu kar samo izvije iz prsi. A glej — komaj izgovori, že se vrtil mlinček, in prav tam, kjer je rekel . . .

Oho! Tako je torej pri vas! veselo ostrmi Hudnik. Potem prosim pa kar še malo brvi čez potok, nekako takšne, kakor je bila ona v grapi, ki sem si na njej menda tisto zadnjo svojo noč nebesa zaslužil, ker drugače res ne vem, kdaj bi si jih bil . . . No, pa tudi brez tega je

bila prav za prav le čez vse lep tista noč . . . Mej dun! če veš, da tudi še komu drugemu prav tako žal tava prede, kakor tebi samemu . . .

In tako se zamisli nazaj v tisti spomine — ki pa so seveda samo še šegavi in brez vse človeške hudobije — da še opazi ne, kako že leži čez vodico zahtevani hloh . . .

I, zdaj bi bilo treba pa še same Rineža! de Hudnik, videč ta novi čudež, glasno zasmeje. In ali verjameš ali ne: komaj Hudnik izgovori — že prihaja sem po cesti od vrat v deseti oddelek sam boter Rinež.

„Ali si ali nisi?“ ostrmi Hudnik in mu naglo stopi naproti, prožeč mi desnico v pozdrav; zakaj vse sovraštvo je bilo s telesom vred ostalo doli na svetu.

„Sem!“ pravi Rinež in mu vrne pozdrav. (Dale)

je, da po svojih močeh podpiramo to akcijo. Da bo pa delovanje Kluba prekmurskih akademikov poznano vsem, priobčujemo spomenico, odposlano Kraljevski vladi v Beogradu z vsemi podpisi!

Kraljevski vladi v Beogradu!

Tradicionalna želja prekmurskega ljudstva po državni popolni gimnaziji v Murški Soboti je bila upoštevana samo dve leti.

Potreba, zajezi madjarsko ekspanzivnost, zaradi politične preteklosti in njenih vplivov nujna potreba po domači inteligenci,

najmanjši letni prirastek na inteligenci v vsej Sloveniji, gimnazijski okoliš s 125 000 prebivalci, pregosta naseljenost (100 na km²) in nerodovitnost tal, prevelika oddaljenost od drugih gimnazij in revščina ljudstva,

vzorna rešitev državljskih dolžnosti finančnega značaja, ki so kljub nerodovitnosti tal odmerjene po v Sloveniji največjem davčnem količniku, zakonite predpise presegajoče šievilo učencev za otvoritev petega razreda, so glavni argumenti za slovensko gimnazijo, kakršno je prekmursko ljudstvo zahtevalo januarja 1919 od madjarske vlade,

z izrecno pripombo, da bo pri svoji zahtevi vztrajalo tudi v slučaju, če dodeli Vrhovni svet v Parizu Prekmurje kraljevini SHS.

Ti argumenti predstavljajo potrebo po državni popolni gimnaziji v Murški Soboti kot

načionalno, kulturno in gospodarsko nujnost, zaradi katere zavzema gimnazija v Murški Soboti izjemno mesto v vrsti vseh nižjih gimnazij v državi.

V prepričanju, da more le plodonosna rešitev prosvetnih potreb našega ljudstva v Prekmurju ustvariti tesno zvezo z življenjem, delom in ho-tenjem slovenskega naroda

in da bo pristrčna povezanost vseh edinic od najmanjše do največje najtrdnjša osnova za lepo in srečno bodočnost Jugoslavije se zastopniki slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja pridružujemo

v akciji Kluba prekmurskih akademikov izraženi zahtevi prekmurskega ljudstva,

da kraljevska vlada takoj odobri kredit, s katerim se za šolsko leto 1935/36 zasigura otvoritev petega razreda na državni gimnaziji v Murški Soboti in

da za trajno zagotovi, da se ta gimnazija v štirih letih postopoma razvije v državno osemrazredno gimnazijo.

V Ljubljani, Mariboru in Celju, meseca decembra 1934.

Dr. Gregor Rožman, škof ljubljanski, Fran Ramovš, rektor univerze Kralja Aleksandra I, Dr. Iv. Tomašič, škof lavantinski, Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, Mesto Celje, Mesto Ljubljana, Mesto Maribor, Znanstveno društvo v Ljubljani, Županska zveza dravske banovine, Slovenska Matica, Zveza društev Šola in dom, PEN Klub Ljubljana, Narodna galerija v Ljubljani, Slovenska Šolka Matica, Glasbena Matica v Ljubljani, Advokatska komora v Ljubljani, Zdravniška Zbornica, Delavska zbornica v Ljubljani, Inženjerska komora v Ljubljani, Udruženje jugosl. inženj. i arhitekta, Jugoslavenska strokovna zveza v Ljubljani, Narodna Odbrana (Oblastni odbor), Zbornica za TOI, Narodna strokovna zveza v Ljubljani, Kmetijska družba v Ljubljani, Zadružna zveza v Ljubljani, Strokovna komisija za Slovenijo, Apotekarska komora, sekcija za dravsko banovino, Jug. prof. društvo sekcija Ljubljana, Muzejsko društvo za Slovenijo, JUU sek. za dravsko banovino, ZKD (Zveza kulturnih društev), Ferijalni Savez za dravko oblast, Ljudska univerza v Ljubljani, Društvo Pravniki Ljubljana, Jug. novinarsko udruženje, Ljubljana, Filharmonična družba, Družba sv. Cirila in Metoda Ljubljana, Kolo jug. sester, Zveza industrijcev za dravsko banovino, Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, Cankarjeva družba, Zveza kmetijskih fantov in deklet, Gospodarska zveza v Ljubljani, Katoliško starešinsko društvo, Splošno žensko društvo, Muzejsko društvo, Maribor, Društvo sodnikov, sekcija Ljubljana, Družba sv. Mohorja Celje, Društvo prijateljev pravne fakultete, Del. telov. in kulturna zveza Svoboda za Jugoslavijo, Pedagoška centrala Maribor, Glasbena Matica Maribor, Umetniški klub Brazda, Vzajemnost, društvo duhovnikov, Klub književnikov v Mariboru, Starešinsko društvo v Mariboru, Akad. akc. za univ. bibl. v Ljublj.

To spomenico je Klub prekmurskih akademikov dne 22. decembra 1934. odposlal kraljevski vladi v Beograd.

Enako spomenico, in sicer prav tisto, ki je izstavljen v izložbi trgovine Kr. Hirschl na Aleksandrovi cesti v Soboti, bo v prvi polovici januarja 1935. dvorna dama gospa dr. Franja Tavčarjeva izročila osebno Nj. Vis. knezu Pavlu, prvemu kraljevemu namestniku. Ob isti priliki bo na svojo lastno željo predela Nj. Vel. kraljici Mariji posebno pismo Kluba prekmurskih akademikov.

Izgleda torej, da si bomo Prekmurci v novem letu vendar priborili svoj najvišji kulturni zavod.

Naša nova vlada.

Gospodu Bogoljubu Jevtiću se je posrečilo sestaviti novo vlado, od katerega pričakuje naš jugoslovanski narod mnogo dobrega, saj so v vladi razmeroma mladi možje, ki so znani kot odlični in energični narodni delavci. Da omenimo le nekatere.

Finančni minister g. dr. Milan Stojadinović je doma in v tujini poznan kot odličen finančnik. Poznan pa je tudi našim Prekmurcem že iz leta 1923, ko je bil med nami. Takrat je bil nosilec liste radikalne stranke za mariborsko okrožje, gospod Benko Josip, sedanjí naš poslanec pa je bil kandidat za naš srez. Kakor vidimo že iz tega, obstojajo med njima prav dobre zveze in odnošaji, ki bodo v bodočnosti igrali veliko vlogo v pomoči za naše Prekmurje.

Gospod finančni minister nam je bil že leta 1923. prav iskren prijatelj, vedno naklonjen in prav raditega pozdravljamo njegov vstop v vlado z odkritosrčnim veseljem in z upom v lepšo bodočnost.

Ministru za socialno politiko g. Dr. Drago Marušiču so znane vse naše prekmurske težnje. Kot ban naše dravske banovine je stal ob strani, vedno pripravljen, da nudi najmlajšemu Benjaminu naše domovine pomoč.

Našemu poslancu je ravno radi njegove plemenitosti in spoznavanja socialnega položaja Prekmurja uspešno, ker je nalezl na moža visokega obzorja z vso tankočutnostjo za malega človeka, da je dosegel za naš srez gledé splošne koristi in koristi poedinca prav velike koristi. Ako je zamogel biti nam zaščitnik in podpornik kot ban, si prav lahko tolma-

čimo danes njegov visok položaj tudi v nezmanjšani meri v našo korist. Že dejstvo, da je bilo usmerjeno njegovo delo v korist našega delavstva in kmetstva, nam daje popolno zaupanje, da so prišli v vlado ministri, ki bodo delali za narodni dobrobit. Od njega pričakujemo, da bo podprl akcijo za čim hitrejšo zgraditev Delavskega doma v Murški Soboti.

Prav tako nam je poznan še iz prejšnjih časov minister vojske in mornarice, general Peter Živković, ki je bil že tudi ministerški predsednik. V vladi je tudi dr. Svetislav Popović, minister za šume in rudnike, ki je star in iskren prijatelj naše ožje domovine ter eden najboljših spoznavalcev slovenskih razmer. Drugi ministri so: Velimir Popović za nstranje posle, dr. Ljudevit Auer za telesno vzgojo, Stevan Čirić za prosveto, dr. Dragutin Kojć za pravosodje, dr. Milan Vrbanić za trgovino in industrijo, inž. Dimitrije Vujčić za promet, dr. Dragutin Janković za kmetijstvo, dr. Hasanbegović brez portfeja in dr. Marko Kožulj za gradnje.

Zunanji listi povdarjajo z zadovoljstvom novo Jevtićevo vlado in posebno podčrtavajo, da je Jevtić sestavil novo vlado iz mlajših politikov, ki niso vezani po tradicijah iz preteklosti.

Iskreno se tedaj veselimo srečnega razvoja dogodkov v Beogradu. Naša nova vlada nam jamči za plodovito sodelovanje pri pomirjenju duhov v Srednji Evropi, jamči pa nam tudi s sposobnostjo naših ministrov, da se bo stanje gospodarske politike zboljšalo.

DOMAČE VESTI

— **Podporna akcija občinskega predsednika g. Hartnerja.** Božična podporna akcija, katero je podvzel g. Hartner, je obrodila prav krasne sadove. Akcija je pripravila veliko živih, oblek in perila. Bila je pa tudi prav potrebna. To se je videlo na dan razdelitve. Prosil je za pomoč kakih 100 družin, ki so bile res v veliki stiski in potrebi. Za 100 družin pa je že potrebno ogromno blaga, da se uboge občane vsaj za silo pomiri, zakaj to je že 400 do 500 oseb. Da so bili božični prazniki tako lepi, je prav gotovo mnogo pripomogla ta akcija, ker danes vemo, da so z nami praznovali te praznike tudi siromaki. Res nobeno delo ni težko, če ga vodi ljubezen.

— **Božičnica.** Evangeličansko žensko društvo, verno svoji 35-letni tradiciji, je tudi letos priredilo v nedeljo dne 23. t. m. v evang. cerkvi božičnico. Ob času, ko so reveži najbolj potrebni pomoči, jim je žensko društvo priskočilo na pomoč in obdarovalo 45 otrok s toplo obleko in s čevlji.

— **Propagandni billard turnir.** Sportni klub Mura priredi v kavarni Faflik propagandni billard turnir, ki obeta biti z ozirom na veliko zanimanje, nad vse zanimiv in napet.

— **Zahvala.** Evangeličansko žensko društvo se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, ki so s prispevki pripomogli božičnemu obdarovanju revnih otrok.

— **Promocija prvega doktorja mursko-soboške gimnazije.** Prav za Božič je bil promoviran za doktorja medicine g. Pintarič Janez iz Bogojine. Od vseh naših dijakov, ki so študirali na naši gimnaziji, je on drugi, ki je s promoviranjem odlikoval naš najvišji kulturni zavod. Bil je vedno vesten, vzoren in odličen dijak. K velikemu uspehu mu prav iskreno čestitamo.

— **Zahvala.** Smatram za prijetno dolžnost, da se v imenu občine kakor tudi v imenu obdarjenih siromakov Murske Sobote vsem plemenitim darovalcem, ki so se v tako lepem številu odzvali mojemu pozivu in ki so na katerikoli način moralno ali materialno podprli božično nabiravno akcijo, najtopleje zahvaljujem želečjim obenem Srečno novo leto! — Predsednik občine: Hartner.

— **Občinski urad velike občine M. Sobota naznanja cenj.** občinstvu in trgovcem, da se vrše v letu 1935. v veliki občini M. Sobota, sledeči živinski, konjski

in kramarski sejmi: Dne 7. januarja (pondeljek) živinski in konjski, dne 4. februarja (pond.) živinski, konjski in kramarski (Fašinsko), dne 4. marca (pond.) živinski in konjski, dne 1. aprila (pond.) živinski, konjski in kramarski (Čarno), dne 6. maja (pond.) živinski, konjski in kramarski (Jurjevsko), dne 3. junija (pond.) živinski in konjski, dne 1. julija (pond.) živinski, konjski in kramarski (Ivanjsko), dne 24. avgusta (soboto) živinski, konjski in kramarski (Bertalanovo), dne 2. septem. (pond.) živinski in konjski, dne 15. oktobra (torek) živinski, konjski in kramarski (Terezino), dne 4. novembra (pond.) živinski in konjski, dne 6. decembra (petek) živinski, konjski in kramarski (Miklavžovo).

— Pridna gospodinja vedno skrbi, da imajo člani družine čisto in snežnobelo perilo. Zato pere dosledno le z Zlatorog-ovim terpentinovim milom. Zlatorog-ovo terpentinovo milo ni samo le res dobro, temveč je v rabi tudi zelo izdatno in ne škoduje niti najfinejšemu perilu. Kdor hoče dobro in poceni prati, ta pere le z Zlatorog-ovim terpentinovim milom!

— Štefanovo. Stara je že ta tradicija, da jo na Štefanovo zavijemo v gostilne in se ob hreščeci harmoniki in klarinetu malo pozabavamo, posebno še, če je na mizi žlahtna kapljica. Z nami pridejo tudi Micke in Ančke ter godovniki, ki so še najbolj upravičeni, da se malo navlečejo in naplešejo. Micke v začetku sedé malo bolj sramežljivo in le z enim očesom tako „izpod čela“ opazujejo vitke fante. One seveda ne plešejo, ker ne znajo. Ampak, ko harmonika tako lepo zategne in klarinet tako nežno zapiska, je le težko odpovedati se skušnjavi in pomiriti noge, ki že pod mizo udarjajo takt poskočne mazurke. Ko pride fant, mu že sama zleti v naročje. Pa se stisneta v začetku bolj nežno, potem močneje, da postaja ljubezen vedno bolj vroča. Sladko vince, pa tisti nežni pogledi in objemi, „šment“, koga ne bi premotilo. Pa so med njimi tudi taki, ki jim taka nežnost ni všeč. V srcu jih davi in čakajo le ugodne prilike, da bi porajajočo ljubezen presekali s kakim ostrim nožem. No, tudi za to se najde prilika, ampak bolj pozno, po polnoči, ko je vince pogrelo cel život. — Harmonika potihne, nastane krik in vik. Fantje se zgrabijo, pa gre iz kota v kot. Močna klofuta in dobra brca v pravo mesto vname ali pomiri razgreto kri. No, včasih krvavi tudi bedro, kakšen odnese tudi „šnit“ v pleča, pa to so samo stvari, ki se lahko ozdravijo bolj tajno, v dišečem senu, če je bilo dobro spravljeno. Zdi se nam, da so bili tudi takšni sluščaji, pa je šlo le za ljubezen. Ta pa mora biti vedno le vroča. Letos smo z rezultatom še precej zadovoljni. Razen kake klofute, ki pa je že pozabljena, se ni zgodilo ničesar, kar bi bilo vredno staviti v Štefanovo kro-

Naročnikom „Murske Krajine“!

„Postrgajmo stari kvas“.
Ob sklepu leta smo! Da bomo lahko želeli vsem našim naročnikom vso srečo pri živini, na polju v vinogradu, posebno pa še ljubo zdravje v družini, vam kličemo: „Postrgajte stari kvas“. V naši knjigi se bliščijo velike številke, ki zahtevajo poravnavo dolga.
Povsod mora biti človek točen plačnik, če hoče imeti kredit. To velja tudi pri nas. Poravnajte torej čimprej naročnino za „Mursko Krajino“, da bomo ostali tudi v bodočnosti iskreni in odkritosrčni prijatelji!

niko. Tako nam javlja tukajšnja bolnica. Informirali smo se tudi na sodišču in policiji, pa je vse čisto.

— Zborovanje konjerejcev bo v nedeljo dne 30. t. m. v gostilni Bac v M. Soboti. Ob tej priliki se bo ustanovila konjerejska podružnica za Sobotški srez z odseki za težkega in lahkega konja. Vabljeni so vsi konjerejci.

— Prošnje za gradbo silosev je treba čimprej predložiti. Tiskovine in navodila so v občinskih uradnih.

— Silvestrovo društva „Soča“. Na Silvestrovo vabi društvo Soča vse svoje člane, prijatelje in znance k Filisarju. Ne bo programa in ne vstopnine. Potrebno pa je, da se ob sklepu leta zopet enkrat vidimo v velikem številu.

— Spremembe občin v dolnjo-lendavskem srezu. Z odločbama z dne 14. nov. 1934. IV. br. 3521 in IV. br. 3574 je ministerstvo notranjih poslov na osnovi §§ 138., 10. in 139. zakona o občinah in razsodb državnega sveta z dne 8. sept. 1934. izreklo, da odredbe točk. 5., 7., 8. in 10. ter števil. 5. iz § 1. uredbe z dne 31. marca 1934. ne veljajo, kolikor se nanašajo na bivše občine Gaberje, Hotiza, Kapca, Kot, Dolnji in Gornji Lakoš in Dolga vas ter naselje Trilini. Na podlagi teh odločb sta ukinjeni novi občini Hotiza in Lendava okolica. Njih sestavni deli preidejo nazaj v one občine, ki so bile ustanovljene z uredbo min. notr. poslov in sicer: Hotiza, Kapca in Kot ter bivše občine Dolnji in Gornji Lakoš ter Gaberje iz občine Lendava okolica v občino Gaberje; bivši občini Mala Polana in Velika Polana iz občine Hotize v občino Poljana; bivše obč. Banuta, Genterovci in Zamostje iz obč. Lendava - okolica v občino Genterovci.

— Za vinski sejm in razstavo, ki se vrši dne 3. januarja 1935 v Ivanjkovcih, je prijavljeno blizu 1500 hl. vina letnika 1934 in nad 200 hl. vina iz letnikov 1931, 1932 in 1933. Vina so iz najboljših vrhov Ormoško-Ljutomerskega vinarskega okoliša. Cene, ki se zahtevajo so največ 6-7 Din. Kake specialitete so nekaj višje.

— Požar v Martjancih. Minolo nedeljo je nastal v Martjancih požar in to pri pos. Hekliču. Takojšnji pomoči domačih in bližnjih gasilcev je uspelo omejiti ogenj. Ogenj je uničil 8 q slame in nekaj gospodarske opreme. Večje škode ni bilo.

VSAK TEDEN ENA.

V šoli obravnavajo Slavonijo. Učenci potujejo po zemljevidu ter opazujejo velike njive, na katerih raste največ koruze, s katero krmijo svinje. Omenjajo tudi velikanske gozdove, kjer rasto mogočni hrasti, ki obrodé tudi dosti želoda, istotako za pitanje svinj.

Učitelj, ki je smatral, da je zadostno povdaril glavno panogo kmetijstva v Slavoniji, vpraša učence:

„S čim se tedaj pečajo v Slavoniji?“

„S svinjarijo,“ odgovori ena iz med učenk.

— Samarijanski tečaj v Križevcih. Tudi pri nas se je otvoril samarijanski tečaj. Priglasilo se je 61 gasilcev, kateri so se redno udeleževali predavanj banovinskega zdravnika dr. Rituperja. Tečaj je pričel dne 11. nov. in končal 23. decembra. Ob sklepu je imel g. Džuban krasen govor.

— Pošta in telefonska postaja v Šalovcih. S preselitvijo pošte iz Vel. Dolenc v našo občino, so se izpolnile naše želje. Preselitev se je izvršila pred par meseci. S pošto pa smo dobili tudi telefonsko postajo, katero bo naš občinski odbor dne 29. t. m. slovesno otvoril.

— Tropovska gasilska četa. Na Božič je priredila tropovska gasilska četa igro, ki je bila izborna podana in je tudi prav dobro uspela. Življenje te čete je zelo pestro, živahno in delavno. Želimo, da bi tudi v bodočnosti ostalo na tej višini, saj agilnosti in dobre volje ji ne manjka.

— Zabava tišinske čete. Na Štefanovo je priredila tišinska četa domačo zabavo, ki je imela samo ta namen, da bi člane povezala v prijateljsko in tovariško celoto, ki je pri vsakem društvu potrebna. V lepem poteku domače zabave so bile izmenjane marsikateri misli, ki bodo delovanje naše gasilske čete še povečale. Sicer smo z našim delom prav zadovoljni. Poleg naše gasilske dolžnosti, izvršujemo v četi tudi še važne naloge, predvsem ljubezen do našega vladarja in domovine, skrbimo pa tudi za kulturno izobrazbo našega članstva.

— Cankova. V nedeljo, dne 16. t. m., ko se je tu vršila zaprisega vseh vojnih obveznikov bližnjih občin, so mladeniči in možje iz vasi Sv. Jurija korporativno prišli k prisegi. Na čelu te zavedne čete je vihrala naša trobojnica, katero je s ponosom in samozavestjo nosil navdušeni član Sokola in gasilne čete Skraban Rudolf. Godba gasilske čete Sv. Jurij je med potjo igrala vzpodbujevalne koračnice. Vsa čast takšnim zavednim možem in mladeničem-vojakom, o katerih smemo upravičeno trditi, da so se v polni meri zavedali važnosti prisega, katero so položili. Čudno se nam je vsekakor zdelo, da se niso ne možje, ne mladeniči nobene druge občine in tudi ne vasi spomnili, da bi bili z zastavo na čelu prikorakali k prisegi. Vrli Jurjevčanje so nam s tem dokazali, da se prav jasno zavedajo pomena zadnjih besed umirajočega Kralja in da bodo te besede vedno izpolnjevali. Radi tega jim kličemo: Le krepko in složno naprej!

.....
Sprejme se družabnik ali kompanjon z nekaj denarjem, za razpošiljanje patentnih predmetov. Za odgovor je priložiti znamko. Naslov se dobi v Upravi.
.....

Gornja Lendava:

— Božičnica. Na Štefanovo je bila običajna božična obdaritev revnih otrok tuk. narod. šole. Letos je bil Božiček izvanredno radodaren. Poklonil je nad 120 revnim otrokom raznovrstnega perila in oblek. Božičnico so znatno podprli Ciril - Metodova družba, ki je poslala raznega blaga v iznosu 400 Din ter gotovine 200. Din. Izdatno darilo je poslala letos tudi kramarska uprava in sicer 12 kg raznega blaga za obleke in spodnje perilo. Tudi domača denarna zavoda sta z denarnimi zneski priskočila na pomoč. Vsem navedenim, ki so na tak plemenit način pripravili najrevnejšim otrokom božične veselje, bodi tem potem javno izrečena najiskrenejša zahvala. — Šolsko upraviteljstvo.

— Tečaj za matere in odrasla dekleta. Skrbna mati, ki hoče dobro vzgojiti svojega otroka, mora vedeti, kako ga je treba hraniti, oblačiti, čediti in kopati, kako je otroka pestovati, ga vaditi v hoji, ga poučevati v govoru. Paziti mora na dobro spanje in sploh na njegov dušni in telesni blagor. Vedeti mora tudi, kakšni so prvi pojavi in znaki otročjih bolezni, da ne zamudi pravega trenutka, ko je treba klicati zdravnika. Vse navedeno znanje bodo matere in dekleta pridobile v tozadavnem tečaju, ki ga namerava pri dovoljnem številu zainteresiranih pričeti tuk. zdravnik g. Dr. Lukman. Pričetek tečaja pravočasno javimo.

— Trimesečni gospod. tečaj pričene v petek 4. januarja 1935 v prostorih g. Šeruge (na pošti). Vsa priglašena dekleta naj ta dan zanesljivo pridejo.

Javna borza dela - ekspozitura v Murški Soboti.

Pregled stanja na delovnem trgu. Iščejo delo moški: 36 hlapcev in delavcev, 2 opekar, kurjača, 3 kovači, 1 mehanikar, 1 klepar, 1 diplom. stroj. tehnik, 8 stroj. ključav. pom., 12 mizarjev, 1 kolar, 1 gaterist, 1 tapetnik, 5 krojačev, 1 čevljar, 4 mlinarji, 4 peki, 2 natakara, 10 zidarjev, 1 slikar, 2 tesarja, 1 knjigovodja, 8. trgov. pom., 17 težakov, 3 priv. uradniki, skupaj 125 moških delavcev; 2 polj. delavki, 1 vrtnar. delavka, 13 služkinj, 1 kuharica, skupaj 17 ženskih delavk. Delo dobi: 1 služkinja.

Naše prekmursko delavstvo.

Potrebno je, da ob Novem letu iznesemo v listu kratko sliko o tistem delu našega prebivalstva, ki mora odhajati leto za letom s trebuhom za kruhom v daljni svet, če hoče ohraniti sebe na tako gosto naseljenem ozemlju, ki meri le 934 km². Naše Prekmurje res ne more samo preživeti 100 000 prebivalcev, zato odhaja skoro 1 desetina vsega prebivalstva v svet za zaposlitvijo.

Danes pa je taka zaposlitev silno težka. Agrarna reforma je prece-

okrnila veleposestva v naši državi tako, da je upanje na zaposlitev pri nas silno težko. Če pa potrebujejo naših delavnih moči, potem je njih zaslužek radi cenejših poljskih pridelkov in radi racionalizacije zelo majhen. Našim poljskim delavcem ostane tedaj edino pot v Avstrijo, v Nemčijo ali v Francijo. Toda pri zaposlitvi v Nemčiji in v Franciji je naletelo naše delavstvo na ovire. Ker vlada že povsod kriza, imata Nemčija in Francija sami brezposelno delavstvo, ki izpodriva naše ljudi od zaslužka. Prav radi tega pa iščejo zaslužka delavci pri naši sosedni Avstriji, kjer se vdinjajo pri kakih večjih posestnikih. Nastale pa so težave tudi tu. Za prekoračenje meje so bile izdane dvovlastnikom, kmetom in delavcem prelazne karte, katere so pa bile mnogim zopet odvzete. Ta udarec je zopet zadel naše delavstvo. Naš poslanec se je mnogo trudil za prizadeto delavstvo, ni pa uspel, kar je pač razumljivo pri takem političnem vrvenju kakor ga je imela Avstrija v zadnjih letih.

Poleg vseh teh težav, ki ga ima naše delavstvo pri zaposlitvi ga obremenjuje še povratek v domovino. Ko se vrača s svojim pičlim zaslužkom domov, mu povlaščen voznja vgasne in mora plačati celo voznino.

Vse te ovire in težave tlačijo naš delavski stan, ovirajo njegov zaslužek in kličejo po odpomoči.

Celo zidava našega Delavskega doma v Murški Soboti je naletela na ovire. Pričakovalo se je, da bo Izseljeniški komisariat prispeval za to zgradbo 200.000 Din. Toda ta komisariat je dal za poplavo 6 milijonov Din in ne more prispevati za Dom. Upamo pa, da bo našemu novemu ministru za socialno politiko, Dr. Drago Marušiču uspelo, pritegniti Izseljeniški komisariat h gradbi potrebnega Delavskega doma.

Naše delavstvo je potrebno zaščiteno in velike pomoči za zaposlitev, zakaj ono je poleg uradništva tisti element, ki prinaša v državo denar, kateri krepi rodno zemljo, obrtnika in trgovca ter tudi naše finance. Prav raditega prinašamo pregled zaslužka v zadnjih letih, da bodo čitatelji spoznali, koliko denarja je ostalo v naši zemlji in kolik je bil njegov obtok.

V razne kraje Jugoslavije, zlasti v Slavonijo, Banat in Bačko, je odšlo na delo od 1929. do 1934. leta 22.443 delavcev in zaslužilo 34.630.400 Din.

V isti dobi je odšlo v Francijo 9619 delavcev s povprečnim zaslužkom od 5.000 - 5.500 Din, kar znaša 50.592.000 Din.

V Nemčijo je odšlo na sezonsko delo 4231 delavcev, ki so prinesli domov v 4 letih t. j. od 1929. do 1932. leta 21.287.000 Din. Največji zaslužek je bil v letu 1929., ko je delavec zaslužil do 7.000 Din.

V Avstriji in Švicah je delalo od leta 1932. do 1934. 282 delavcev, ki so prinesli družinam domov 746.400 D. Pri vsem tem niso vštetih zaslužki onih delavcev, ki so ostali v tujini več kot eno leto.

Človek, stroj in kriza.

Človek je v zadnjem stoletju postal gospodar nad naravo. Stroji so zamenjali človeka vsepovsod. Samo v Nemčiji so računali silo strojev leta 1907. na 8 milijonov konjskih sil, ki so nadomestile 200 milijonov človeških sil.

Lahko si tedaj mislimo, kako silno korist prinašajo človeku stroji, lahko pa si tudi predstavljamo veličino posledic, ki so sledile uvedbi stroja v gospodarstvo. Evropi, ki je domovina teh iznajdb, se odpirajo vse zemlje sveta. Noč in dan proizvajajo stroji, noč in dan vrve po tovarnah delavske trume, noč in dan se kadijo visoki dimniki, noč in dan puhajo obloženi vlaki v svet. Mesta požirajo milijone prebivalcev, palače rastejo v višino, smeli nebotičniki se dvigajo v oblake, banke se polnijo z zlatimi palicami, človekovi moči ni nikjer meja.

Stroji so omogočili človeku, da ustvarja vsa ta silna bogastva, pa tudi, da se osvobodi telesnega dela in se posveti duševnemu. Vendar pa je izgledalo v začetku čisto drugače. Bede delavcev iz ročnih delavnic, ki so darovali tovarni tri četrtine svojega dne, zadnje pa so otopelo prespali, se je s pojavom strojev še povečala. Stroj je delal za 10, 20 ali še več delavcev. Čimbolj so torej uvajali stroje, temveč delavcev je moralo iti na cesto.

Brezposelnost se je silno povečala. Beda teh ljudi je bila nepopisna. Za vse trpljenje so krivili delavci stroje. V blaznem obupu so napadali tovarne, v katerih so delali, in so razbijali stroje. Čas je naposled pripeljal angleške in tudi delavce vsega sveta, da stroji niso krivi njihove bede.

Radi povečane proizvodnje strojev iščejo industrijske države vedno novih tržišč. Pohlep velikih držav po kolonijah je najvidnejši znak gospodarskega položaja človeške družbe. „Boj za razdelitev sveta“ izpolnjuje nekaj zadnjih desetletij pred svetovno vojno.

Nekatere dežele so postale popolne kolonije, druge pa so navidez ohranile svojo politično samostojnost, gospodarsko pa so prišle pod tuj vpliv. Danes pa se te kolonije in polkolonije tudi gospodarsko osvobojajo in si grade lastno domačo industrijo, ki izpodriva tuje izdelke z domačega trga. S tem pa prihajajo gospodarske velesile v največjo stisko. Pojavlja se — gospodarska kriza.

Pač tisočkrat smo gotovo slišali in čitali to besedo, ki jo krivimo za vso bedo, za vse trpljenje in za vso nesrečo našega časa, pa vendar najbrže nismo razumeli, kakšna je pravzaprav ta strašna pošast, ki spravlja v obup delavske, kmečke in uradniške sloje, množi dražbe, zapira tovarne in rudnike. Prav je zato, da ji pogledamo iz oči v oči.

Milijoni rok se sučejo od jutra do mraka. Vrte se stroji vsepovsod. Skladišča se polnijo. Zaloge rastejo. Nekega dne pa so polni vsi trgi in industrijalec nima več kam podati izdelanega blaga. Prične se gospo-

dnrski lom. Cene padajo, kajti čim več blaga je na trgu, tem cenejše je. Tovarniški obrat se zmanjšuje, stroji zastajajo, kotli ugašajo, delavce odpuščajo, brezposelnost raste, na vrata trka glad — to je kriza.

V zgodovini industrijskega gospodarstva je bilo takih kriz že veliko. Pojavljajo se od časa do časa.

Toda tudi iz te strahovite krize, ki nosi s seboj glad in trpljenje, ki je poslala na cesto skoro 50 milijonov delavcev, in vrgla njihove družine v strašno bedo, ki je naposled kmetu izpraznila vse kašče — tudi iz te krize bo človek našel izhod in se vzpel v nov napredek.

Delo ustvarjajočega človeka dobiva vse smelejše oblike, bodočnost je njegova, bodočnost je zmaga nad naravo, bodočnost je — Človek!

Šola in dom.

Kako bi pač izgledalo drevo, ki bi bilo čez dan privezano na desno, po noči pa na levo stran? Razvijalo in raslo bi v krivulje, ki bi pričale, da sadjar sam ne ve, kaj hoče, da pa noče dobro niti drevesu niti samemu sebi.

Taka mlada drevesca so otroci in vsi, ki jih vzgojujejo, so sadjarji teh drevesc. Tudi ti sadjarji se morajo odločiti, kako bi se naj drevesce razvijalo, da bo zraslo v krepko in močno drevo, ki bo v ponos staršem, v čast učiteljem in srečo sebi samemu. Poleg staršev in učiteljev še itak vpliva na otrokov razvoj sila mnogo drugih prilik, tako družba, ulica, knjige, da ne omenjam še usodnih prilik, ki dandanes pogosteje vdarijo v družine, kakor se je to poprej dogajalo. Oh, kolikokrat zadivja silovita burja tudi po tej drevesnici, zato je tem večja in odgovornejša skrb sadjarja za drevesca, vzgojitelja za mlada bitja.

Zato bi bilo čisto napačno, če bi šola ne poznala vzgoje doma in če bi ostala domu neznan vzgoja v šoli. Strašne posledice pa ima in mora imeti, če vzgojijeta šola in dom otroke v nekakem nasprotju, to se pravi, da se slika mladini šola kot potrebno zlo, ki mladini le greni mladost in bi na drugi strani šola hotela povdarjati le svoj pomen in omalovaževati rojstni dom in morebitne primitivne prilike v domači hiši. Oboje bi bil silen greh v vzgoji, ki se mora maščevati nad šolo in domom, najhujše pa nad otrokom samim. Šola mora učiti spoštovanje domačih šeg in navad, mora oznanjati ljubezn do staršev in dobrotnikov, vdanost do rodnega doma in domačega jezika, dom pa ravnotako spoštovanje do šole in učiteljev, vedno pa priznavati najboljši namen šole, da bi dosežala čimprej in čim globlje zbistrenje uma in oblažitev srca. Da pa je to mogoče, je potrebno, da se šola in dom poznata, da se približata. Pozdravljati

je, da starši prav pogosto prihajajo v šolo povpraševati za svojimi otroci, da tolmačijo njihove težave in da vzamejo na znanje morebitne pritožbe od strani učiteljev, da vedo o pravem času pomagati svojim otrokom in paziti na njihovo učenje in morebiti na slabe vplive z ozirom na vzgojo. Prav je, vendar polno je vidikov, ki jih ni mogoče načeti v kratkih minutah razgovora, o katerih je treba razpravljati in jih osvetljiti od vseh strani... Da se da tudi za taka razmišljanja in pobude kar največ prilike, snujejo se v zadnjem času povsod zveze šole in doma, v katerih so včlanjeni starši šolo obiskujočih otrok. Na sestankih, sklicanih v ta namen, se starši in učitelji porazgovore o splošnih smernicah, prilika pa je tudi, da se razgovore o posebnih slučajih. Le v odkritosrčnem razgovoru se odstranijo vsi tisti predsodki, ki tolikokrat kalijo razmerje med šolo in domom, v jezo in žalost obeh, v nesrečo otrok.

V namenu, da se doseže tudi pri nas za učečo se mladino kar najboljši uspeh, ustanovi se v prihodnjih tednih tudi v Murški Soboti tako društvo Šola in dom. Naj ne bo nihše nevoljen, da nastaja novo društvo, saj ne bo delalo nikomur napotja, saj bo združevalo samo tiste, ki so najbolj v skrbi za mladino, starše in učitelje, in se ne bo brigalo za zunanje prilike, marveč zgolj za to, kar človek ljubi najgloblje, za svojega otroka... V tem znamenju, vem, ne bo nikogar, ki bi odrekel svojo pomoč, svoje sodelovanje, svoje zanimanje, marveč bodo vsi starši enako ko učitelji le veseli prilike, da morejo kar največ storiti za doraščajoči rod... Da bi to uspelo v veselje staršev, ponos učiteljev in srečo mladine, na čast našega naroda, s tem namenom pričnemo z organizacijo društva Šola in dom.

ZA GOSPODINJE O pranju.

Kakovost perila govori glasno govoricu o smislu gospodinje za snago in red ter o njenem estelskem pojmovanju. Zato najdemo v vzornih domovih redno veliko skrb in paznjo za čiščenje in ravnanje s perilom. Če govorim o perilu, mislim na vse ono blago, ki ga običajno čistimo s pranjem, torej poleg telesnega, tudi pisano, zraven pa tudi bombažev in lanene tkanine in še volneno tkivo. Umazanost perila je različnega izvora. Pri životnem in posteljnem perilu jo tvori predvsem znoj in kožni prihlaj. Z znojem izločene snovi so beljakovine, maščobe in razne snovi, med tem tudi nekatere z jedkim učinkom. Pri drugem perilu in delovni obleki tvorijo umazanost deloma drobci jedi, deloma je posledica prahu ter poklicnega dela. Če spravimo odloženo

perilo, ne da smo je prej presušili, začnejo vlakna tkanine prhniti in se tako blago predčasno raztrga. Tudi postojata blaga, ki leži dolgo časa neoprano, čim dalje bolj umazano, kar je posledica razkroja onih snovi, ki umazanost sestavljajo. Pri tem se tako zaje v perilo, da je treba podvojenega truda pri pranju in s tem tudi mnogo časa in veliko več ter ostrejših čistilnih sredstev, kar pač ne more biti perilu v hasek. Iz navedenega sledi, da moramo perilo presušiti, preden je shranimo in da mora biti shramba taka, da ima zrak neoviren dostop. Pripravne so redko spletene košare ali iz lat zbiti zaboji. Pranje tudi ne smemo predolgo odlašati, ker to perilu škoduje in delo nepotrebno podraži. Perimo vsakih 14 dni ali vsaj vsak mesec.

Navadno prištevamo pranje med lažja dela v gospodinjstvu. Vendar ga moramo s dobro pripravo in s smotrenim postopkom precej olajšati.

Dan pred pranjem pripravimo in če je potrebno tudi zamočimo posodo, oskrbimo milo in lug ter razberemo perilo z ozirom na barvo, kakovost blaga in način uporabe. Predvsem moramo ločiti pisano perilo od onega, ki prenese namakanje in kuhanje.

Šivano in posteljno perilo namakamo skupaj, torej ga tudi skupaj zberemo. Vsako zase pa zberemo in namočimo namizno in kuhinjsko perilo, žepne robce ali še drugo posebno zamazano blago. Razbrano perilo zapišemo, da imamo pregled, če bi se pri pranju kaj zgubilo.

Nekaka priprava za pranje je namakanje, ki nam lahko znatno olajša delo, če ga pravilno opravimo. Z namakanjem se umazanost narahlja in odmoči in se pri nadaljnjem postopku izlahka odloči iz tkanine. Važno je, da vzamemo za namakanje mehko vodo, če je pa nimamo, moramo trdo vodo omehčiti s sodo ali z lugom iz pepela bukovih drv. V trdi vodi se milo ne peni, marveč s spoji z spencem in magnezijo in plava v obliki kosmačev po vodi. To kipneno milo se rado vleže na tkanino, kjer pušča sive lise, o katerih postanku si perica zaman beli glavo. Lug ali sodo moramo dodati nekaj časa prej, predno perilo namočimo, da se spoji z apnencem in usede na dno. Izvrstna za pranje je deževnica in kopnica, ki ima veliko lužilno moč in v kateri se milo močno peni. Porabimo pa tudi polovico manj mila, kakor če peremo v pretrdi vodi. Preden perilo namočimo, ga pregledamo in strgano za silo zašijemo. Šivano perilo lahko obrnemo in posebno umazana mesta namilimo.

Z vročo vodo bi perilo zaparili, ker bi se beljakovine strdile in se neka-ko zajedle v vlakno blaga. Žepne robce namočimo v mrzli vodi, ki ji pridenemo nekaj soli.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Za leto 1933 je bilo v Sloveniji predpisano skoraj 300 milijonov neposrednih davkov.

V Sloveniji je bilo za leto 1933 predpisanih 293.414.369 Din neposrednih davkov, kar je razvidno iz podatkov finančne direkcije v Ljubljani.

Od teh davkov se je pobralo: milijonov Din.

1. davka na poslovni promet	103,8
2. uslužben. davka z dodatkom	36,1
3. zemljarine	30,1
4. zgradarine	30,0
5. pridobnine	25,5
6. družbenega davka	18,2
7. rentnine	10,4
8. luksuznega davka	9,5

Vseh neposrednih davkov skupaj je bilo plačanih Din 248,6 milijonov in sicer 216,6 milijonov pri davčnih upravah, 32,0 milijonov pa pri carinarnicah.

Davčni zaostanki koncem I. 1933 so znašali skupno 49,7 milijonov Din. Na predlog erarja pa ni bilo v I. 1933 nobene dražbe premičnin.

Statistika davkoplačevalcev:

Vseh davčnih občin je bilo v letu 1933 skupno 1069, vseh davčnih zavezancev po davčnih knjigah pa 380 086.

Na posamezne vrste davkov je prišlo davčnih zavezancev:

1. za davek na poslovni promet	20.166,
2. za uslužbeni davek	47.890,
3. za zemljarino	337.442,
4. zgradarino	64.060,
5. za pridobnino	33.734,
6. za družbeni davek	217,
7. za rentnino	10.089.

Na trošarini se je pobralo v letu 1933 23,1 milijonov Din, na taksah pa 40,7 milijonov Din.

Davčne olajšave.

Davčni oddelek finančnega ministerstva je izdal navodila vsem davčnim upravam glede olajšave plačevanja davka. Dovoljeno je plačevanje v obrokih do najkasneje 1. aprila 1935; toda v istem času mora davkoplačevalec plačati davek za prvo četrtletje leta 1935. Finančna ravnateljstva so prejela nalog, naj reklamacijski odbori izvršijo svoje delo glede pritožb najkasneje v treh mesecih. Te pritožbe se ponašajo na najmanjšo osnovo. Očelam so finančne uprave prejele nalog, naj pazijo na pravilno izvršitev naredb o davčnih olajšavah.

NEMECZ JANEZ, M. SOBOTA.

Dobavimo aparate vseh znamk po brezkonkurenčnih cenah.

Brezobvezno predvajanje aparatov.

Prodaja na 12 mesečne obroke.

Za vse aparate 2 letno jamstvo.

Baterijski aparati „Class B“ (z minimalno porabo toka)

Edina strokovna radio-delavnica v Prekmurju.

Moderniziranje aparatov!

Polnjenje akumulatorjev!

Tržne cene:

Žitni trg.

NOVI SAD. Koruza: bč. in srem. gqr. kval. 57 59 Din. bč. in srem. sušena 63-64, bč. in srem. za januar 59-60, ban. gar. ktal. 54-55, ban. sušena 60-62, srem. sušena ladja 72 do 73, Mixed ladja 67-68. Otrobi: bč. in srem. juta vreča 69-71, ban. juta vreča 68-70, bč. juta vreča ladja 79 81. Promet srednji. Ostalo neizpremenjeno.

Živina.

Mariborski svlnjski sejem dne 21. decembra. Pripeljanih je bilo 68 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 7-9 tednov stari komad 60 70 Din, 3-4 mesece stari komad 120-150 Din, 5-7 mesecev stari komad 200 do 250 Din, 8-10 mesecev stari kom. 300-360 Din, 1 leto stari 600-730 Din. 1 kg žive teže 4 5 Din, 1 kg mitve teže 6-8 50 Din. Prodanih je bilo 32 komadov.

Oda se stavbena parcela v Murški Soboti, Benkova ul. DITTRICH EDUARD, MURSKA SOBOTA.

Ob Radgonski cesti se odda v najem stanovanje v nadstropju s 4 sobami, kuhinjo, kopalnico in s shrambami. Istotam se odda v pritličju z 2 sobi, kuhinjo in shrambo. Zglasiti se pri BABIĆ FRANC-u, Grajska ul. šte. 6.

Št. I. 1298/33.

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog drja Slavko Vesnika kot konkurznega upravitelja bo

v pondeljek, dne 31. 12. 1934

ob 8. uri v sobi št. 18 pri sodišču v Murški Soboti na podstavi že odobrenih pogojev dražba nepremičnin: Zemljišče vl. št. 69 k. o. Selo z gozdnimi parc. št. 517/e/14 do 21 v izmeri 10 078 sežnjev, cen. vrednosti 40 072 Din, najmanjši ponudki 26 614 Din.

Vl. št. 269 k. o. Bokreča s parc. št. 136 njiva 3554 sež., cen. vrednosti 10 662 Din, najmanjši ponud. 7108 Din.

Sresko sodišče v Murški Soboti, odd. IV., dne 13/12 1934.

TON-KINO

Lastnik G. DITTRICH

V MURSKI SOBOTI

LJUBEZEN V SNEGU

Športna šala po ideji Dra. Arnolda Francka. Sodelujejo najslavnejši športtaši in športišice Švice in Nemčije.

Predstave se vršijo:

V NEDELJO, dne 30. dec. ob 1/2 4. uri popoldne in zvečer ob 1/2 9. uri.

tt. ŠTIVAN ERNEST
trgovec
MURSKA SOBOTA.

Najcenejša zaloga radio aparatov vseh vrst. Najnovejši **HORNYPHON** baterijski aparati na 3 in 6 cevi, 2 Voltno akumulatorsko grijanje. Aparati za izmenični tok, Trix 3+1, Mascot 4+1, Rex 5+1 in Olympic 9+1 cev. Rabljeni po najnižji ceni. Različni šivalni stroji že od Din 1900 naprej. Pisalni stroji, novi in rabljeni. Kelesa, gramofoni, foto-materijal I. t. d.